

V L A A M S P A R L E M E N T



Zitting 2008-2009

17 december 2008

VOORSTEL VAN DECREET

**– van de dames Katleen Martens, An Michiels en Marie-Rose Morel
en de heren Werner Marginet en Leo Pieters –**

**houdende de interpretatie van “bestuurstaal” in het decreet van 4 april 2003
over de herstructurering van het hoger onderwijs**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Onderwijs, Vorming, Wetenschap en Innovatie
uitgebracht door mevrouw Greet Van Linter**

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: mevrouw Monica Van Kerrebroeck.

Vaste leden:

de heer Werner Marginet, de dames Katleen Martens, An Michiels, Marie-Rose Morel, de heer Leo Pieters;

de dames Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Sabine Poleyn, Monica Van Kerrebroeck;

de dames Stern Demeulenaere, Laurence Libert, de heer Hans Schoofs;

de heer Dirk De Cock, mevrouw Anissa Temsamani, de heer Robert Voorhamme.

Plaatsvervangers:

mevrouw Marijke Dillen, de heren Pieter Huybrechts, Stefaan Sintobin, de dames Greet Van Linter, Gerda Van Steenberge;

de heren Ludwig Caluwé, Paul Delva, Jos De Meyer, Luc Martens;

de heer Karlos Callens, de dames Margriet Hermans, Fientje Moerman;

de heren Chokri Mahassine, Ludo Sannen, Joris Vandenbroucke.

Toegevoegde leden:

de heer Kris Van Dijck;

de heer Jef Tavernier.

Zie:

1780 (2007-2008)

– Nr. 1: Voorstel van decreet

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Onderwijs, Vorming, Wetenschap en Innovatie besprak op 4 december 2008 het voorstel van decreet van de dames Katleen Martens, An Michiels en Marie-Rose Morel en de heren Werner Marginet en Leo Pieters houdende de interpretatie van “bestuurs taal” in het decreet van 4 april 2003 over de herstructurering van het hoger onderwijs.

1. Toelichting door mevrouw Katleen Martens, indiener

Mevrouw *Katleen Martens* stelt dat de indieners met het voorstel van decreet allerm minst de taalwetgeving in het onderwijs geheel herschrijven. De enige bedoeling is om een lacune in de onderwijstaalwetgeving weg te werken. Het is niet alleen een kwestie van een betere decreetgeving, maar komt ook de cohesie in de Vlaamse Gemeenschap ten goede omdat resoluut voor het Nederlands wordt gekozen voor de communicatie tussen de universiteiten en hun Vlaamse studenten, ongeacht de etnische achtergrond.

Artikel 90 van het decreet betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen van 4 april 2003 stelt: “De bestuurs taal in de hogescholen en universiteiten is het Nederlands”. Er is geen verdere toelichting. Zo blijft het begrip ‘bestuurs taal’ vatbaar voor interpretatie. Evenmin kan de Vaste Commissie voor Taaltoezicht terugvallen op een eenduidige definitie.

In het antwoord op een vraag om uitleg van mevrouw An Michiels van 23 oktober 2007 gaf de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming een soort definitie in de vorm van een kort opsomming. Volgens de minister was het begrip ‘bestuurs taal’ in de onderwijscontext enkel van toepassing op “onderwijs- en examenregelingen”. Door een limitatieve maar onvolledige lijst te presenteren geeft de Vlaamse Regering een eigen, mogelijke interpretatie.

Voor het onderwijs is er dus ten eerste de bestuurs taal (onderwijs- en examenregelingen), ten tweede de onderwijstaal en ten derde een taal voor verscheidene aspecten van de dagelijkse werking die niet onder beide voorgaande valt. De vraag stelt zich welke regelgeving van toepassing is in het laatste geval.

Bij interpretatieproblemen zou men naar de samengevoegde wetten op het gebruik van de talen in bestuurs zaken (SWT). Het probleem is dat de interpretatie en invulling van de Vlaamse Regering zoals vertolkt door minister Frank Vandenbroucke, afwijkt van de letter en de geest van de SWT. In

deze SWT omvat ‘bestuurs taal’ in feite elke talige component, met andere woorden, bevat het ook die talige handelingen die in de visie van de Vlaamse Regering op de onderwijstaalwetgeving buiten ‘bestuurs taal’ vallen.

De huidige lacune in de onderwijstaalwetgeving is ontstaan doordat de instellingen van het hoger onderwijs in Vlaanderen niet vallen onder de bepalingen van de SWT. Met andere woorden, de instellingen van het hoger onderwijs in Vlaanderen kunnen als semipublieke instellingen taalhandelingen stellen die voor andere publieke instellingen, in casu die met een opdracht hen verleend door de wet of openbare macht, niet toegelaten zijn of al minstens onder de beperkingen van SWT vallen.

Het voorliggende voorstel van decreet wil niet de instellingen van het hoger onderwijs in Vlaanderen binnen de rechtsgeldigheid van de SWT onderbrengen, maar wil naar analogie van de SWT een nadere bepaling van ‘bestuurs taal’ opstellen. De piste van een ongedefinieerd ‘derde’ taalgebied wordt uitgesloten met een eenduidige bepaling van wat onder ‘bestuurs taal’ verstaan moet worden in artikel 90 van het genoemde decreet.

Om anderzijds de instellingen van het hoger onderwijs in Vlaanderen niet te verhinderen de academische taken nog in de gewenste taal uit te voeren – gedacht wordt bijvoorbeeld aan een congres waarbij de voertaal het Engels is, of internationale correspondentie – wil dit decreet het begrip ‘bestuurs taal’ afbakenen en van toepassing laten zijn op de dagelijkse werking waarbij er geen academisch dwingende redenen zijn verwant aan de onderwijsopdracht. Daarbij aansluitend wordt ‘bestuur’ in ‘bestuurs taal’ gedefinieerd als de handelingen met “betrekking met particulieren” en “berichten en mededelingen aan het publiek”, wat volledig analoog is aan de SWT.

Vervolgens geeft mevrouw Martens toelichting bij artikel 2. In dit artikel wordt de interpretatie neergeschreven dat ‘bestuurs taal’ van toepassing is op alle handelingen binnen de instelling van hoger onderwijs, terwijl dat in het huidige decreet niet opgenomen is en tot verschillende mogelijke interpretaties leidt.

Verder worden die handelingen nader omschreven om anderstalige handelingen eigen aan de onderwijs- en onderzoeksinstellingen niet onmogelijk te maken. Het decreet wil expliciet een structurele uitzondering inlassen voor bijvoorbeeld congressen, wetenschappelijke publicaties en posters, onderzoeksrapporten, ontvangst van anderstalige academici enzovoort. Hoewel in strictu sensu deze handelingen wel degelijk onder de notie en bevoegdheid ‘bestuurs taal’ vallen, wordt een structurele uitzondering inge-

bouwd omdat de restrictie tot het gebruik van het Nederlands de onderwijs- en onderzoeksopdracht van de hogeschool of universiteit onmogelijk zou maken. Vandaar dat voor dergelijke handelingen de universiteit of hogeschool vrij is in de keuze van de taal die haar het meest gepast lijkt.

De dwingende academische reden wordt als verantwoording van de uitzonderingsmaatregel aangehaald. Het principe luidt dat wanneer er geen dwingende academische reden is tot het gebruik van een andere taal, het gebruik van het Nederlands verplicht blijft.

Wervingscampagnes, contactmomenten en dergelijke die volledig en/of uitsluitend in een taal anders dan het Nederlands plaatsvinden, kunnen daarentegen niet. Er is geen enkele academische dwingende reden om bijvoorbeeld een Vlaamse studentenpopulatie in een vreemde taal aan te schrijven. Bovendien is het succes van dergelijk aanschrijffacties pijnlijk duidelijk geworden op bepaalde universiteiten: niet alleen was de respons nihil, maar het eendrachtig gebruik van het Nederlands is bovendien een noodzakelijke voorwaarde om immigranten te laten aansluiten bij de Vlaamse Gemeenschap.

2. Algemene bespreking

De heer *Robert Voorhamme* stelt dat de toelichting van mevrouw Martens ruimer is dan wat in de artikelen van het voorstel van decreet staat. Op welke concrete situaties doelt mevrouw Martens? Is het decreet louter bedoeld om te verhinderen dat anderstalige wervingsfolders voor ouders worden verspreid? In dat geval is hij het daar inhoudelijk niet mee eens. De finaliteit van het onderwijs moet immers zijn dat de kinderen van personen van eender welke afkomst, in staat zouden zijn om een universitair diploma te behalen en zich volledig te kunnen inburgeren in de westerse samenleving. Daarom is het niet onbelangrijk om ouders en familieleden te kunnen aanspreken en te motiveren om hun kinderen naar het hoger onderwijs te sturen. Als die ouders het Nederlands nog niet voldoende machtig zijn, zijn alle middelen goed om die ouders te motiveren.

De formulering van het voorstel van decreet is dusdanig dat het volgens de spreker totaal niet toepasbaar is; het is erg onduidelijk.

Ten gronde merkt de heer Voorhamme op dat er een algemene regelgeving is over de bestuurstaal die moet gehanteerd worden door de overheid. Hij acht die meer dan voldoende.

Mevrouw *Katleen Helsen* vraagt aan de indieners of er verregaande inbreuken zijn vastgesteld binnen de hogescholen en universiteiten die aanleiding geven

tot het voorstel van decreet. Zij is daar niet van op de hoogte en stelt vast dat de hogeronderwijsinstellingen beschikken over Nederlandstalige folders.

Het principe 'dwingende academische redenen' zoals door mevrouw Martens toegelicht, is volgens mevrouw Helsen ook voor interpretatie vatbaar.

De heer *Dirk De Cock* stelt dat om allochtone studenten aan de hogescholen en universiteit beter te integreren, het soms nodig is om omgevingsfactoren te creëren waardoor de achterban van die mensen waarbij zij steun zoeken, op de hoogte worden gebracht van de geplagenheden van het functioneren van een hogeschool of een universiteit en van het maatschappelijk functioneren van een student. De taal is in dat geval niet bedoeld als bestuurstaal maar als middel van communicatie. Hij ziet geen probleem in dergelijke initiatieven. Het resultaat is immers een betere communicatie en een beter functioneren van de student.

Mevrouw *Katleen Martens* deelt de bezorgdheid van de heer Voorhamme van de doorstroming van allochtone studenten in het hoger onderwijs en de integratievoortgang in het algemeen. Zij verschilt echter van mening over de manier om dat doel het best te bereiken. Het voorstel van decreet komt er inderdaad naar aanleiding van concrete feiten. Zij verwijst naar de eerder genoemde vraag om uitleg van mevrouw An Michiels over het voornemen van de KU-Leuven om folders in het Arabisch en Turks te verspreiden (*Hand.* VI. Parl. 2007-08, nr. C40). Waar het de indieners om gaat, is dat zo vanuit de Vlaamse Gemeenschap geen enkele impuls uitgaat naar de anderstalige ouders om Nederlands te leren.

De heer *Dirk De Cock* is het daar niet mee eens en verwijst bij wijze van voorbeeld naar de Dag van de Inburgeraar die per provincie wordt georganiseerd op 14 december 2008 en het inburgeringsbeleid van minister Marino Keulen waarbij vooruitgang wordt geboekt.

Mevrouw *Katleen Martens* repliceert dat hier geen resultaatsverbintenis aan verbonden is. Zij kan zich voorstellen dat men dergelijk taalbeleid voert om toenadering te zoeken en om een blijk van welwillendheid te tonen. Dat is lovenswaardig maar men mag niet blind zijn voor de gevolgen: de nood om Nederlands te leren valt deels weg. Het kan de indruk wekken dat het hier gaat om een algemeen beleid dat wordt gevoerd, terwijl de Vlaamse Regering beweert dat inburgering de leidraad is van haar beleid. Als men allochtonen blijft aanspreken in hun eigen taal, kan de inburgering niet slagen. Dat staat haaks op mekaar.

De heer *Jef Tavernier* leest in de toelichting: "De

achterliggende filosofie is gegroeid uit een bezorgdheid voor de plaats van het Nederlands in ons hoger onderwijs. Het toenemend internationale karakter van ons hoger onderwijs leidt tot een doorgedreven gebruik van andere talen dan het Nederlands, zelfs in betrekking tot de studenten en docenten uit de Vlaamse invloedssfeer van de instelling.” Uit de algemene bespreking leidt de spreker af dat het niet gaat over de verdringing van het Nederlands uit het onderwijs door bijvoorbeeld het Engels, maar over contacten met ouders in het Turks en Arabisch. Hij stelt daarom voor om het voorstel van decreet te herwerken en een amendement op artikel 2 te maken waarin wordt verduidelijkt waarover het werkelijk gaat, namelijk het bevorderen van de intrinsieke drang om Nederlands te leren. Een dergelijke werkwijze, waarbij een neutraal klinkende tekst wordt gebruikt om andere doelstellingen te verwezenlijken, vindt de heer Tavernier gevaarlijk en niet kunnen. Bovendien gaat hij met deze doelstellingen niet akkoord.

Mevrouw *Monica Van Kerrebroeck*, voorzitter, stelt vast dat er niet altijd een grondig onderscheid wordt gemaakt tussen de onderwijstaal en de communicatietaal die nodig is om tot goed onderwijs te komen. Zij is het niet eens met het voorstel van decreet. De indieners wensen niet dat men aan een loket bij een inschrijving aan een allochtone moeder in een andere taal dan het Nederlands toelichting geeft, om te helpen bij het zoeken naar goed onderwijs voor hun kinderen. Als dat de doelstelling is dan getuigt dat van minstens enig gemis aan verdraagzaamheid volgens de spreker.

Mevrouw *Katleen Martens* repliceert dat dat de bestaande regelgeving is.

3. Stemmingen

De artikelen 1 en 2 en het geheel van het voorstel van decreet houdende de interpretatie van “bestuurstaal” in het decreet van 4 april 2003 over de herstructurering van het hoger onderwijs worden verworpen met 9 stemmen tegen 4.

De verslaggever,

De voorzitter,

Greet VAN LINTER

Monica
VAN KERREBROECK
